Polska

2030

Jest 2030 r. W Polsce udało się:

… osiągnąć 3 proc. dynamikę konwergencji względem państw UE 15 a w rezultacie PKB na mieszkańca Polski na poziomie średniej UE15…

… mimo „niesprzyjającej" sytuacji demograficznej zmniejszyć liczbę utrzymywanych przypadających na jednego pracującego z obecnych 1,7 do 1,1 – 1,2 …

… zapewnić sobie bezpieczeństwo energetyczne a jednocześnie ochronić unikalne walory środowiska naturalnego…

… zwiększyć liczbę patentów uzyskiwanych przez obywateli w Europejskim Urzędzie Patentowym z 4 do 40 na 1 mln mieszkańców i odsetek polskich prac naukowych w puli cytowań do 3%...

…zmniejszyć odsetek obywateli nieuczestniczących w kulturze z obecnych 60% do 30% w 2030 roku…

… zwiększyć poziom PKB w najbiedniejszych regionach Polski z obecnych 40 do 60% średniej dla państw UE 27…

… zmniejszyć poziom ubóstwa zwłaszcza wśród rodzin z dziećmi i nie dopuścić by wraz z przemianami demograficznymi wzrosło ryzyko ubóstwa wśród osób starszych

… zapewnić proklienckie nastawienie instytucji świadczących usługi publiczne oraz ich ukierunkowanie na rozwój i zwiększenie jakości życia…

…zwiększyć gęstość autostrad trzykrotnie, a dróg szybkiego ruchu sześciokrotnie…

… zwiększyć poziom zaufania społecznego, poprawić wskaźniki aktywności społecznej i obywatelskiej…

Ryzyko dryfu rozwojowego

Decyzje teraz podejmowane, a także działania, których zaniechamy, zaważą na miejscu, w którym znajdziemy się za pięć-dwadzieścia lat . Koszty zaniechania będą bardzo wysokie ponieważ:

1. Bez zwiększenia poziomu aktywności zawodowej Polaków (szczególnie w grupach wiekowych 45+ i 15-24)i przy jednoczesnym wyjściu z rynku pracy powojennego wyżu demograficznego dynamika wzrostu PKB istotnie spadnie,

2. Bez zwiększenia strategicznych inwestycji w produkcję i przesył energii, jej podaż przestanie być wystarczająca już za kilka lat,

3. Bez dobrej jakości infrastruktury ograniczymy możliwości rozwoju zarówno metropolii jak i regionów peryferyjnych,

4. Bez podniesienia sprawności państwa nie wzrosną inwestycje prywatne – krajowe i zagraniczne; bez przyjaznego państwa obywatel będzie stał z boku przemian,

5. Bez strukturalnych zmian w systemie innowacji i edukacji (kapitał intelektualny) nie zapewnimy pracowników dla gospodarki opartej na wiedzy,

6. Bez orientacji strategicznej w rządzeniu – nie wzmocnimy społecznego kapitału rozwoju, zdolności do współpracy na rzecz dobrej jakości życia.

Wyzwania rozwojowe

Potrzeba porozumienia, co do tego, że przed Polską stoją wyzwania rozwojowe, wymagające ogólno-społecznego zaangażowania i odpowiedzialności politycznej.

10 wyzwań ma charakter kluczowy.

1. **STABILNY, WYSOKI WZROST GOSPODARCZY**
2. **SYTUACJA DEMOGRAFICZNA**
3. **WYSOKA AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA ORAZ ADAPTACYJNOŚĆ ZASOBÓW PRACY**
4. **ODPOWIEDNI POTENCJAŁ INFRASTRUKTURY**
5. **BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNE**
6. **GOSPODARKA OPARTA NA WIEDZY I ROZWÓJ KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO**
7. **SOLIDARNOŚĆ I KONWERGENCJA REGIONALNA**
8. **POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ**
9. **SPRAWNE PAŃSTWO**
10. **WZROST KAPITAŁU SPOŁECZNEGO**

Polaryzacyjno-dyfuzyjny model rozwoju

LOKOMOTYWY ROZWOJU:

DŹWIGNIE SUKCESU:

- aglomeracyjne centra rozwoju (uczelnie, usługi, przemysł),
- nowoczesna infrastruktura (odrobić zapóźnienia cywilizacyjne),
- wysoka stopa inwestycji,
- rozwój kapitału intelektualnego,
- wysoka aktywność zawodowa i równowaga praca-życie,
- premiowanie pracy (workfare state),
- przyjazne i sprawne państwo,
- zaufanie społeczne.

KONKURENCYJNOŚĆ (nowe przewagi)

BIEGUNY ROZWOJU

POLARYZACJA

OBSZARY O NIŻSZYM POTENCJALE:

DŹWIGNIE ZMIAN I DYFUZJI:

- lokalne centra rozwoju (szkoła, biblioteka, boisko, droga, centrum wolontariatu),
- dostępność transportowa i teleinformatyczna,
- udział w inwestycjach,
- dostępność każdej ścieżki edukacyjnej,
- realokacja zasobów pracy do nowych sektorów gospodarczych,
- ograniczenie nawyku życia z transferów (od welfare do workfare),
- przyjazna administracja każdego szczebla,
- tożsamość i siła więzi lokalnych, wzrost zaufania i zdolności do współpracy.

BUDOWANIE POTENCJAŁU DYFUZJI

WYRÓWNYWANIE SZANS I POTENCJAŁÓW

DYFUZJA

RÓWNOWAGA

Model długookresowego rozwoju „Polska 2030”

Aspiracje – roszczenia, perspektywa generacyjna, solidarność pokoleń?

Społeczny wymiar rozwoju

Mikropolityki rozwoju

Solidne fundamenty rozwoju Polski

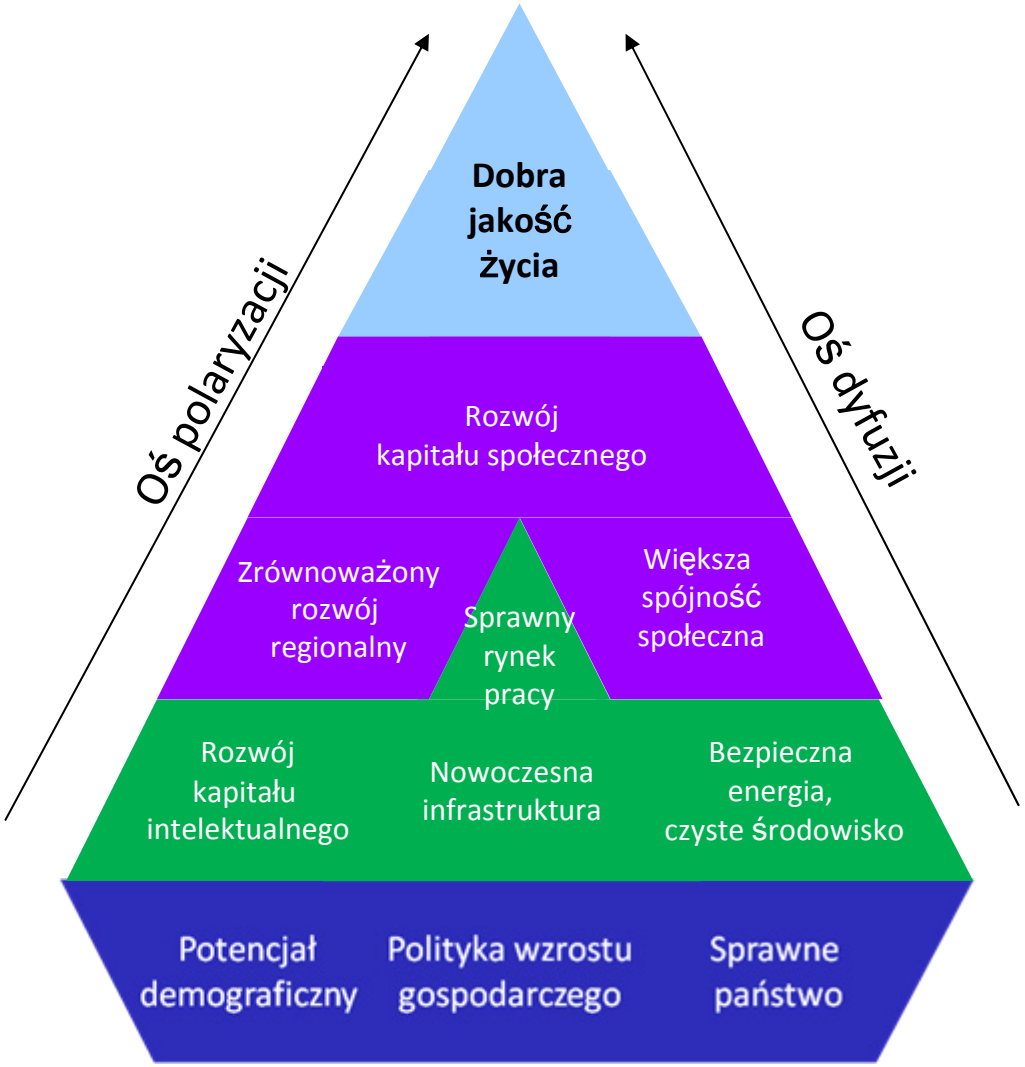

Solidne fundamenty rozwoju Polski

Polityka wzrostu gospodarczego

Dryf rozwojowy i spadek dynamiki wzrostu

Wykorzystanie szans modernizacyjnych

Rekomendacje kierunkowe:

- wykorzystanie wejścia do strefy Euro do modernizacji reguł fiskalnych i monetarnych,
- preferowanie pracy nad biernością oraz oszczędności nad konsumpcją,
- rozszerzenie bazy podatku PIT i zmniejszenie stawek efektywnych płaconych przez osoby najmniej zarabiające,
- przesunięcie ciężaru podatkowego z podatków bezpośrednich na pośrednie,
- preferowanie podatkowe firm inwestujących zwłaszcza w maszyny i urządzenia (a dopiero w dalszej kolejności w budynki i budowle),
- zadaniowe zarządzanie finansami publicznymi.

- wzrost długookresowego tempa wzrostu do min. 5% w okresie 2009–2030 (obecnie 4,3%),
- zwiększanie długookresowej stopy inwestycji do 25% (obecnie 18%),
- całkowita eliminacja strukturalnego składnika deficytu sektora finansów publicznych,
- wzrost stopy oszczędności krajowych, by od 2015 możliwe było stałe utrzymanie deficytu na rach. bieżącym poniżej 3% PKB, a po roku 2025 jego zrównoważenie,
- utrzymanie inflacji w granicach 1- 3% rocznie,
- wzrost udziału produktów high-tech w eksporcie do 40% (obecnie 3,11%) oraz osiągnięcie 25% udziału gałęzi gospodarki opartej na nowych technologiach w tworzeniu PKB.

PROBLEM: Sfinansowanie rozwoju a wychodzenie z kryzysu

Solidne fundamenty rozwoju Polski

Potencjał demograficzny

Kosztowne społeczno-ekonomiczne skutki zmian w strukturze wieku

Wykorzystanie potencjału wynikającego ze zwiększania się długości trwania życia

Rekomendacje kierunkowe:

- polityki pomagające łączyć cykl życia i kariery zawodowej oraz tworzące warunki dla *silver economy,,* nakierowane na zwiększenie aktywności i zatrudnienia,
- kontynuacja reformy emerytalnej w kierunku wytyczonym przez system powszechny oraz eliminacja tych polityk, które mogą zachęcać do wcześniejszej dezaktywizacji,
- polityki mające na celu zwiększenie dzietności zgodne z procesami przemian wzorców kulturowych, dotyczących rodziny oraz uwzględniające fazy cyklu demograficznego,
- polityka zdrowotna nastawiona na eliminację nieefektywności, w tych obszarach, w których wyniki Polski są istotnie gorsze od wyników uzyskiwanych w innych państwach UE.

- zmniejszenie liczby utrzymywanych przypadających na 1 pracującego z obecnych 1,7 do 1,1 – 1,2,
- zwiększenie udziału wydatków systemu emerytalnego na emerytury o charakterze aktuarialnie zbilansowanym z minimalnego obecnie poziomu do ponad 70%,
- zrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn i wydłużenie go w perspektywie roku 2030,
- zwiększenie współczynnika dzietności ogólnej do poziomu co najmniej 1,6,
- zmniejszenie poziomu nadumieralności, szczególnie mężczyzn w wieku 30-59 lat, w porównaniu ze średnią UE 27 (obecnie jest ona o 70 % wyższa).

Mikropolityki rozwoju

Sprawny rynek pracy

Niepewna stabilność zatrudnienia

Adaptacyjna mobilność zasobów pracy

Rekomendacje kierunkowe:

- reforma systemów zabezpieczenia społecznego i podatkowego promująca aktywność,
- rozwój elastycznych form zatrudnienia umożliwiających łączenie pracy z nauką, życiem rodzinnym i rehabilitacją (cykl życia – cykl kariery),
- nowoczesna i dobrze adresowana aktywna pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy (efektywność APRP, komplementarny publiczny i prywatny model usług zatrudnieniowych),
- stworzenie warunków dla rozwoju uczenia się przez całe życie.

- zwiększenie stopy zatrudnienia dorosłych w wieku produkcyjnym (15–64), do co najmniej 75% w 2030 roku, z wykorzystaniem rezerw związanych z aktywizacją: osób młodych, kobiet, mieszkańców wsi, niepełnosprawnych ,
- utrzymanie przeciętnie w cyklu koniunkturalnym stopy bezrobocia poniżej 5%,
- zaangażowanie co najmniej 20% ludności dorosłej w kształcenie ustawiczne (z obecnych ok. 5%).

Mikropolityki rozwoju

Nowoczesna infrastruktura

Infrastrukturalne bariery wymiany gospodarczej i więzi społecznych

Przyspieszenie wymiany gospodarczej, rozwoju i poprawa relacji społecznych

Rekomendacje kierunkowe:

- likwidacja podwójnej peryferyjności Polski (metropolie wobec Europy, małe miejscowości wobec aglomeracji),
- wykorzystanie synergii inwestycji w trzech gałęziach transportu oraz infrastruktury teleinformatycznej,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz zniesienie nierówności w dostępie do Internetu szerokopasmowego – „Polska Cyfrowa" oraz rozwój usług teleinformatycznych,
- finansowanie inwestycji infrastrukturalnych z budżetu, środków UE, PPP oraz źródeł prywatnych.

- zwiększenie przeciętnej prędkości pociągów między-aglomeracyjnych do 130 km/h w 2030 roku (dziś 85 km/h),
- zwiększenie wskaźnika gęstości autostrad do 6,4 km/1000 km^2 oraz gęstości dróg szybkiego ruchu do 23 km/1000 km^2(z 2,4 oraz z 3,8 km),
- zwiększenie liczby pasażerów transportu lotniczego rocznie do poziomu przekraczającego liczbę ludności o co najmniej 20% w 2030 roku,
- pełny zasięg (przepustowość, cena) usług szerokopasmowych o jakości odpowiadającej normom europejskim na terenie całego kraju,
- min. 75% penetracja infrastruktury teleinformatycznej w gospodarstwach domowych umożliwiająca przesył danych na poziomie światowych standardów technologicznych (obecnie 48%, w tym 38% Internet szerokopasmowy).

Mikropolityki rozwoju

Bezpieczeństwo energetyczne, czyste środowisko

Poza bezpieczeństwem energetycznym i bez jasnych celów w ochronie środowiska

Harmonizacja wyzwań klimatycznych i energetycznych jako czynnik rozwoju

Rekomendacje kierunkowe:

- przygotowanie komplementarnych planów w zakresie ochrony środowiska, wykorzystania OZE, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego,
- uruchomienie i realizacja projektów inwestycyjnych zapewniających zwiększenie potencjału mocy wytwórczych energii elektrycznej,
- budowa i modernizacja linii przesyłowych oraz połączeń trans-granicznych,
- dywersyfikacja źródeł pozyskiwania gazu ziemnego,
- utrzymanie i efektywne wykorzystywanie zasobów węgla.

- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w strukturze wytwarzania energii do poziomu 20% i osiągnięcie celu 50% redukcji emisji CO_2,
- poprawa jakości i dostępności czystej wody , zachowanie skonsolidowanych obszarów cennych przyrodniczo,
- wzrost efektywności energetycznej o 20% i obniżenie energochłonności gospodarki w Polsce do poziomu UE 15 z 2005 roku,
- zmniejszenie awaryjności krajowego systemu przesyłowego o 50%,
- budowa co najmniej dwóch elektrowni atomowych,
- zwiększenie transgranicznej wymiany energii elektrycznej do 25% jej krajowego zużycia w 2030 roku,
- zwiększenie pojemności magazynowej do przechowywania gazu ziemnego do 3,8 mld m^3 i paliw płynnych do ponad 12 mln m^3,
- osiągnięcie poziomu 30% udziału gazu LNG dostarczanego przez gazoport (do 10 mld m^3).

Społeczny wymiar rozwoju

Zrównoważony rozwój regionalny

Trwała polaryzacja rozwoju

cztery główne priorytety: wspieranie metropolizacji, budowanie wysokiej jakości systemu edukacji, rozwój nowoczesnych technik telekomunikacyjnych i tworzenie funkcjonalnych powiązań wolniej rozwijających się terenów z liderami wzrostu

W odniesieniu do **obszarów o znacznym udziale rolnictwa w zatrudnieniu**, niezbędna jest dodatkowo lepsza koordynacja i zmiany w politykach: rynku pracy, podatkowej, społecznej oraz rolnej.

Rekomendacje kierunkowe:

- budowanie wysokiej jakości systemu edukacji,
- rozwój i dostępność nowoczesnych technik telekomunikacyjnych,
- modernizacja cywilizacyjna obszarów wiejskich,
- rewitalizacja małych miast, warunki dla rozwoju Polski lokalnej,
- tworzenie funkcjonalnych powiązań terenów rozwijających się wolniej z liderami wzrostu,
- wspieranie metropolizacji (rozwój terenów suburbialnych z równoczesnym przeciwdziałaniem rozproszeniu przestrzeni miejskiej).

Efektywne wykorzystanie szans rozwojowych wszystkich regionów

- osiągnięcie przez najuboższe polskie regiony 60% przeciętnego PKB na mieszkańca w krajach UE 27 (z obecnych 40%),
- zwiększenie odsetka mieszkańców kraju zamieszkujących na terenach, z których dotarcie do ośrodków wojewódzkich transportem drogowym i kolejowym zajmuje nie więcej niż 60 minut, do wartości zbliżonej do 100%,
- wzrost udziału w dochodach wiejskich gospodarstw domowych dochodów z pracy poza rolnictwem do 50-60% i zmniejszenie udziału transferów społecznych,
- zwiększenie współczynnika urbanizacji do około 75% (dzisiejsze 61%),
- wzrost międzynarodowego znaczenia polskich miast w europejskiej sieci metropolii.

Społeczny wymiar rozwoju

Spójność społeczna

Spójność społeczna czasu transformacji

Spójność społeczna odpowiadająca na nowe wyzwania

Rekomendacje kierunkowe:

- monitorowanie zmian społecznych w celu zapewnienia szybkiej odpowiedzi na wyzwania,
- zmiana zasad wsparcia społecznego tak, aby trafiało do tych, którzy go realnie potrzebują,
- nowy model Aktywnej Polityki Społecznej, jako odpowiedź na deficyty społeczne (wyrównywanie szans) - nie tylko transfery finansowe,
- zintegrowana pomoc rodzinie w przeciwdziałaniu zagrożeniom dysfunkcyjności i na rzecz ochrony praw dziecka,
- przyznanie priorytetu zatrudnieniu jako formie realnej inkluzji społecznej (od welfare do workfare), co może być osiągane np. przez upowszechnienie dostępu do efektywnej rehabilitacji.

- zmniejszenie relatywnego poziomu ubóstwa o 8 punktów procentowych ogółem i o 15 p.p. w wypadku rodzin z więcej niż trójką dzieci,
- osiągnięcie stanu, w którym wskaźnik skolaryzacji na poziomie licencjackim wśród osób niepełnosprawnych będzie jedynie 2 razy mniejszy niż ten sam wskaźnik wśród osób pełnosprawnych,
- wdrożenie nowego modelu APS opartego na współpracy różnych instytucji i otwartości na kontraktowanie usług społecznych (efektywność i skuteczność),
- zwiększenie z 10 do 30% całkowitej sumy transferów społecznych (nie związanych z wiekiem) trafiającej do 10% najuboższych gospodarstw domowych,
- niedopuszczenie by wraz z przemianami demograficznymi wzrosło ubóstwo wśród osób powyżej 65. roku życia.

Obywatel 2030

Fotografia przedstawia Zoję Owsiańską
Źródło: Centrum Informacyjne Rządu

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Polska 2030

Raport dostępny jest na stronie:

www.polska2030.pl